

สรุปกิจกรรมอบรมยุวมัคคุเทศก์มอแกน ครั้งที่ 2

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จ.พังงา

ระหว่างวันที่ 6-7 เมษายน 2553

โครงการนำร่องอันดามัน สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมูลนิธิเพื่อนชนเผ่า จัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพเยาวชนในกิจกรรมอบรมยุวมัคคุเทศก์มอแกน ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 6-7 เมษายน 2553 ณ หมู่บ้านมอแกน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมจุดประกายยุวมัคคุเทศก์มอแกน ที่ได้จัดขึ้นช่วงวันที่ 7-9 กุมภาพันธ์ 2553 ที่ผ่านมา ภายใต้งบประมาณโครงการการศึกษาเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทของชุมชนพื้นเมืองที่อยู่กับป่าและทะเล โดยประสานขอความร่วมมือกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จ.พังงา และศูนย์เรียนรู้ชุมชนมอแกน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ เพื่อขออนุญาตให้เด็กเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์

วันที่ 6 เมษายน 2553 : กิจกรรมเริ่มในเวลาประมาณ 17.00 น. เปิดรับลงทะเบียน ได้รับความสนใจจากเยาวชนมอแกนชายและหญิงที่เคยผ่านการอบรมจุดประกายยุวมัคคุเทศก์ในครั้งแรก จำนวน 17 คน รวมถึงกลุ่มมอแกนพาเที่ยวอีกจำนวน 3 คน จากนั้นจึงเริ่มกิจกรรมนันทนาการ ละลายพฤติกรรมด้วยเพลงและเกม โดยนางสาวกิงแก้ว บัวเพชรและนางสาวจีระวรรณ บรรเทาทุกข์ เป็นผู้นำกิจกรรมในครั้งนี้ จากนั้นจึงเข้าสู่กิจกรรมอบรมยุวมัคคุเทศก์ เรียกกิจกรรมนี้ว่า **“บอกเล่าถึงตัวฉัน”** เป็นกิจกรรมการแนะนำตัวเองให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักในเบื้องต้น และแนะนำสถานที่ที่จะพานักท่องเที่ยวไปเรียนรู้พร้อมกับยุวมัคคุเทศก์ โดยให้กลุ่มมอแกนพาเที่ยว ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์พานักท่องเที่ยวร่วมเรียนรู้กับกิจกรรมการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน สาธิตการแนะนำตัวเองให้น้องๆ เยาวชนมอแกนได้เรียนรู้ก่อน นอกจากนี้ยังได้ขออาสาสมัครตัวแทนยุวมัคคุเทศก์มอแกน อธิบายเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญต่างๆ ในหมู่เกาะสุรินทร์ จากนั้นจึงเปิดโอกาสให้ได้มีการซักถามกัน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และปัญหาข้อติดขัดที่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพูดคุยสื่อสารกับนักท่องเที่ยว

กิจกรรมนี้ส่งเสริมให้เยาวชนและกลุ่มมอแกนพาเที่ยวที่เข้าร่วมมีความกล้าแสดงออกและกล้าพูดในที่สาธารณะมากขึ้น ได้รู้ปัญหาข้อบกพร่องของตนเองในการสื่อสาร ตลอดจนได้พัฒนาทักษะการพูดให้ถูกต้อง ชัดเจน สามารถสื่อความหมายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจในการอธิบายในสิ่งที่จะเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่อยู่รอบตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่สำคัญในหมู่บ้าน สุรินทร์ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม ความรู้ต่างๆ ที่สืบทอดกันมาของมอแกน ทำให้เยาวชนเข้าใจและรู้จักตัวเองมากขึ้นจากกิจกรรมเหล่านี้ ซึ่ง ดร.นฤมล อรุโณทัยได้ฝากข้อคิดให้เยาวชนหาความรู้เพิ่มเติมและฝึกฝนตัวเองอย่างสม่ำเสมอ สิ่งใดที่ไม่รู้อย่างแน่ชัดก็ต้องพยายามขวนขวาย สอบถามจากคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้าน เพราะคนเฒ่าคนแก่ถือเป็นครู เป็นปราชญ์ที่มีความรู้ มีภูมิปัญญาอันชาญฉลาด หากเยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่สนใจหรือละเลย ไม่ให้ความสำคัญ ความรู้และภูมิปัญญาเหล่านี้อาจสูญหายไปตามกาลเวลาได้ เมื่อจบกิจกรรมนี้จึงให้ทุกคนแยกย้ายกลับบ้าน เพื่อเตรียมตัวสำหรับกิจกรรมในวันรุ่งขึ้น

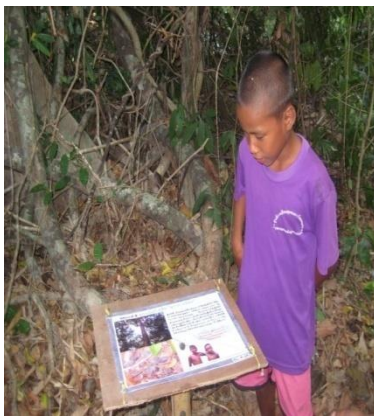
วันที่ 7 เมษายน 2553 : เริ่มกิจกรรมเวลา 8.30 น. รับประทานอาหารร่วมกัน จากนั้นเวลา 9.30 น. คุณอาร์ม ตัวแทนจากผู้ประกอบการกิจการนำเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ ให้เกียรติเป็นวิทยากรอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับ **“เทคนิคเบื้องต้นที่สำคัญสำหรับการเป็นมัคคุเทศก์”** ซึ่งการจะเป็นมัคคุเทศก์นั้น ในขั้นแรกต้องเตรียมตัวเองให้พร้อม คือ ความมั่นใจในตัวเองในการเป็นมัคคุเทศก์ ต้องมีความภาคภูมิใจในตนเอง ในความเป็นมอแกน กล้าที่จะพูด พูดจาฉะฉานชัดเจน กล้าสบตากับนักท่องเที่ยว ไม่เขินอาย ต้องมีความพร้อมในเรื่องความรู้และข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเด็กๆ เองจะมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหมู่บ้านและสถานที่ต่างๆ ในหมู่เกาะสุรินทร์ดีอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องขยันหาข้อมูลและความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ยังไม่รู้ ความรู้และข้อมูลที่มีต้องถูกต้องชัดเจน เพราะไม่เช่นนั้นนักท่องเที่ยวอาจได้ข้อมูลที่ผิดกลับไปบอกต่อคนอื่นๆ อีกทั้งต้องมีความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำเสนอสิ่งใหม่ๆ ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจที่จะมาเที่ยวในครั้งต่อไปได้

ในครั้งนี้ ด.ช.เซ่ กล้าทะเล และ น.ส.เจ็ด กล้าทะเล ได้ออกมานำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวในหมู่บ้านมอแกนและรอบๆ หมู่เกาะสุรินทร์ด้วยการอธิบายตามแผนที่ท่องเที่ยว การพาชมกระท่อมนิทรรศการเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รู้ข้อมูลพื้นฐานของมอแกนทั้งประวัติ ความเป็นมา วิถีชีวิต เครื่องมือการทำมาหากิน ประเพณี วัฒนธรรมและการติดต่อสังคมกับโลกภายนอก การพาเดินเที่ยวชมหมู่บ้าน โรงเรียน การเดินศึกษาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น ได้รับคำแนะนำและคำชมจากคุณอาร์มเป็นอย่างดี ทำให้เด็กๆ มีกำลังใจและความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้เทคนิควิธีการต่างๆ มากขึ้น ทั้งนี้คุณอาร์มได้ฝากข้อคิดกับเด็กๆ เรื่องการเป็นมัคคุเทศก์ว่าอย่าทำเพียงเพื่อหวังค่าตอบแทนหรือผลกำไร ขอให้ทำด้วยใจรัก และพยายามฝึกฝนพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป เพราะสิ่งที่ได้รับคือความภาคภูมิใจในความรู้และความเป็นมอแกนซึ่งมีค่ายิ่งกว่าเงินค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย

จากนั้น ด.ญ.ชะตูด กล้าทะเล และ น.ส.เจ็ด กล้าทะเล จึงได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์มอแกนกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้าน โดยทั้งสองคนได้พานักท่องเที่ยวเที่ยวชมหมู่บ้าน ทำความรู้จักกับมอแกนตามบ้านต่างๆ พาไปยัง โรงเรียนดูแลปลูกผักสวนครัว พูดคุยกับครูและนักเรียน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างนักท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ทั้งสองคนตลอดเส้นทางที่เดินไปและเดินกลับหมู่บ้าน และปิดท้ายด้วยการอธิบายความรู้เรื่องเรือกำบัง ที่มีความสัมพันธ์กับวิถีมอแกนมาช้านาน พร้อมกัน

นี้ทั้งสองคนได้รับน้ำใจเล็กน้อยจากนักท่องเที่ยวเป็นค่าตอบแทนและกำลังใจในการเป็นมัคคุเทศก์น้อย และฝากให้ตั้งใจเรียน รักษาประเพณีอันดีงามของมอแกนไว้อย่าให้สูญหาย ขณะที่ ด.ช. ไข่ กัลลฑ์เล็กก็มีโอกาสปฏิบัติเป็นมัคคุเทศก์น้อยให้ข้อมูลและเรื่องราวภายในกระท่อมนิทรรศการแก่นักท่องเที่ยวเช่นกัน และเวลาประมาณ 11.00 น. เยาวชนมัคคุเทศก์น้อยต่างมานั่งล้อมวงเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเป็นยุวมัคคุเทศก์ นำเที่ยวว่าเป็นอย่างไร ยังมีข้อบกพร่องด้านใดบ้างและต้องเตรียมตัวหาข้อมูลอะไรเพิ่มเติมเพื่อตอบคำถาม แลกเปลี่ยนกับนักท่องเที่ยว และทำกิจกรรมนันทนาการ พักผ่อนและรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน ก่อนที่จะแยกย้ายไปพักผ่อนตามอัธยาศัย และเริ่มกิจกรรมต่อในภาคบ่าย

กิจกรรมในภาคบ่าย เริ่มประมาณ 14.30 น. โดยได้แบ่งกลุ่มยุวมัคคุเทศก์มอแกนเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีกลุ่มมอแกนพาเที่ยวประกบเป็นพี่เลี้ยงกลุ่มละ 2 คน เดินเส้นทางศึกษารวมชาติ “ตะบิงก่อตาน” เพื่ออธิบายเรื่องราว พันธุ์ไม้และความสัมพันธ์ของมอแกนกับผืนป่าที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน

กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ชะดู๊ด ทิพย์ ซาลีก้า พง นี๊ด มีป่าตอยและสุทัตเป็นพี่เลี้ยงกลุ่ม น.ส.กิ้ง แก้ว บัวเพชร และ น.ส. จีระวรรณ บรรเทาทุกข์เป็นผู้ติดตามประเมิน

กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย เช้ เดือน ดุญน ดาว เจ็ด มีตะวัน เป็นพี่เลี้ยงกลุ่ม นายพลาเดช ณ ป้อมเพชร และนางสาวอุษา โคตรศรีเพชร เป็นผู้ติดตามประเมิน

ผลการประเมินร่วมกันระหว่างมัคคุเทศก์มือแกน กลุ่ม “มอแกนพาเที่ยว” และผู้ติดตามภายหลังการเดินทางศึกษาธรรมชาติพบว่า โดยรวมมัคคุเทศก์น้อยทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการในการพูดเล่าเรื่องราวตามสถานที่ต่างๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังขาดความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับพันธุ์พืชและการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของมอแกนกับทรัพยากรธรรมชาติในป่า เด็กๆ มีความพยายามในการเรียนรู้จากกลุ่มมอแกนพาเที่ยว ผลัดกันซักถามอย่างสนใจ เพราะผู้ใหญ่ในกลุ่ม “มอแกนพาเที่ยว” มีความชำนาญในเส้นทางและรู้จักพันธุ์พืชต่างๆ มากกว่า นอกจากนี้เด็กๆ บางคนเล่าว่าได้ไปหาข้อมูลเพิ่มเติมเองซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจและตั้งใจอย่างมุ่งมั่นที่จะเป็นมัคคุเทศก์ ทีมผู้ประเมินเห็นว่าเด็กๆ ต้องมีการฝึกฝนและหาความรู้เหล่านี้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งควรจะต้องมีหน่วยงานหรือบุคคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมาสนับสนุนโอกาสและช่วยอบรมให้ความรู้ รวมทั้งให้มีการฝึกฝนกับนักท่องเที่ยวจริง จากนั้นประมาณ 16.00 น. จึงเป็นกิจกรรมพักผ่อน นันทนาการรับประทานอาหารว่างและสิ้นสุดกิจกรรมช่วงบ่าย

ประมาณ 19.00 น. เริ่มกิจกรรมช่วงค่ำ เป็นการฉายวิดีโอเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ต่างๆ และร่วมสรุปผลกิจกรรมการอบรมยุวมัคคุเทศก์น้อยมอแกน รวมทั้งตอบคำถามทบทวนประสบการณ์การทำงานในชุมชนบนฝั่งซึ่งจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงวัฒนธรรม สรุปได้ว่าเยาวชนมอแกนและกลุ่มมอแกนพาเที่ยวต่างรู้สึกมีความมั่นใจมากขึ้นกับการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวในหมู่บ้านและพื้นที่ต่างๆ รอบเกาะสุรินทร์ พร้อมจะฝึกฝนและหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้สามารถเป็นมัคคุเทศก์ที่รอบรู้ เข้าใจ และพร้อมจะถ่ายทอดความรู้ เรื่องราวและความเป็นตัวตนของมอแกนให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจมากขึ้น ซึ่งจะนำความภาคภูมิใจมาสู่ตนเองและหมู่บ้านมอแกนในอนาคตต่อไป
